

Minori privați de libertate conform legislației penale

*Extras din cel de-al 24-lea Raport general,
publicat în 2015*

1. Remarci preliminare

96. În 1998, în cel de-al 9-lea Raport General, Comitetul pentru Prevenirea Torturii (CPT) a formulat criteriile care stau la baza activității sale atunci când vizitează locuri unde „minorii” (adică persoane sub 18 ani) sunt privați de libertate. În mod deosebit, el a identificat un număr de măsuri de siguranță și de condiții care trebuie oferite tuturor minorilor privați de libertate conform legislației penale, în centrele de detenție special concepute pentru ei. Comitetul consideră că a sosit momentul pentru revizuirea acestor standarde, în urma experienței acumulate din vizitele făcute începând cu 1998 și luând în considerare evoluțiile la nivel european și mondial, concentrându-se în această etapă pe privarea de libertate a minorilor în contextul legislației penale.

La început, CPT reamintește că standardele sale trebuie văzute drept complementare celor exprimate în instrumentele internaționale, în special în Convenția Națiunilor Unite privind drepturile copilului, din 1989, și în Recomandarea CM/Rec (2008)11 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre privind Regulamentul european pentru delincvența juvenilă supusă sancțiunilor sau măsurilor („Regulamentul european pentru delincvenții minori”), care prevăd un set de reguli amănunțite pentru tratamentul delincvenților juvenili din Europa.¹ Comitetul subscrie în întregime principiilor exprimate în articolele 3 și 37.b din Convenția privind drepturile copilului și în regulile 5 și 10 din Regulamentul european pentru delincvenții minori, anume faptului că în toate acțiunile privitoare la minori trebuie să se țină cont în primul rând de interesul lor, iar la privarea lor de libertate trebuie să se recurgă doar ca ultimă soluție și pentru cea mai scurtă perioadă de timp posibilă.

2. Minori reținuți în custodia poliției

97. Având în vedere mandatul său preventiv, prioritatea CPT în timpul vizitelor sale este de a încerca să stabilească dacă minorii privați de libertate au fost supuși maltratării. Din păcate, maltratarea intenționată a minorilor din partea funcționarilor însărcinați cu aplicarea legii nu a fost defel eradicată, ea rămânând un motiv serios de îngrijorare într-un număr de țări europene. Delegațiile CPT continuă să primească relatari credibile privind maltratarea minorilor deținuți.

¹ Vezi de asemenea Regulamentul standard minim al Națiunilor Unite pentru administrarea justiției juvenile, din 1985 („Regulamentul de la Beijing”), Regulamentul Națiunilor Unite pentru protecția minorilor privați de libertate, din 1990 („Regulamentul de la Havana”), Liniile directoare pentru prevenirea delincvenței juvenile, din 1990 („Liniile directoare de la Riyadh”) și Liniile directoare ale Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind justiția favorabilă copilului, din 2010.

Rapoartele se referă adesea la lovituri de picior, palme, pumni sau lovituri de baston aplicate în momentul arestării (chiar și după ce minorul în cauză a fost imobilizat), în timpul transportului sau în cursul interogatoriilor în cadrul instituțiilor de aplicare a legii. De asemenea, se întâmplă adesea ca minorii să devină victime ale amenințărilor sau abuzului verbal (inclusiv de natură rasistă) în timp ce se află în custodia agențiilor de aplicare a legii.

98. Perioada imediat următoare arestării este cea în care persoanele respective sunt supuse celui mai mare risc de a fi maltratate. De aceea, CPT a recomandat trei măsuri de siguranță fundamentale (anume dreptul persoanei deținute de a anunța o rudă apropiată sau o altă persoană în privința reținerii sale, de a avea acces la un avocat și la un doctor), care trebuie aplicate chiar de la începutul privării de libertate (adică din momentul în care o persoană este obligată să rămână în cadrul unei agenții de aplicare a legii). Având în vedere vulnerabilitatea lor specială, CPT consideră că minorii aflați în custodia poliției trebuie să beneficieze întotdeauna de următoarele măsuri suplimentare de siguranță împotriva maltratării:

- funcționarii responsabili cu aplicarea legii trebuie să aibă obligația oficială de a lua măsuri ca o rudă sau o altă persoană adultă în care minorul are încredere să ia cunoștință de faptul că minorul este reținut (indiferent de faptul că minorul cere sau nu acest lucru);
- un minor reținut nu trebuie niciodată supus unui interogatoriu polițienesc, ori obligat să facă declarații sau să semneze documente privind infracțiunea de care este suspectat în lipsa unui avocat și, în principiu, a unui adult de încredere (opțiunea „nu dorește să consulte un avocat” nu trebuie aplicată minorilor);
- un document cu informații specifice privind măsurile de siguranță menționate mai sus trebuie înmănat tuturor minorilor luați în custodie, imediat după sosirea lor în incinta unei instituții de aplicare a legii. Documentul informativ trebuie redactat pe înțelesul copiilor, într-un limbaj simplu și clar, și trebuie să fie disponibil într-o varietate de limbi. Trebuie avută o deosebită grijă ca minorii să înțeleagă pe deplin informațiile respective.

99. CPT consideră că nimeni nu trebuie ținut în instituții de aplicare a legii pentru o perioadă mai lungă de timp, întrucât astfel de instituții nu dispun în mod normal de condiții potrivite și de un regim corespunzător. În plus, experiența a arătat că persoanele ținute în custodia poliției sunt mai vulnerabile și sunt adesea supuse unui risc mai mare de tortură ori alte forme de maltratare. Rezultă de aici că trebuie făcute eforturi și mai susținute pentru ca detenția minorilor în instituții de aplicare a legii să fie păstrată la un nivel minim. În unele țări, minorii sunt încă ținuți în circa de poliție pe perioade de zece sau mai multe zile; astfel de practici sunt inacceptabile. CPT consideră că, de regulă, minorii nu trebuie ținuți în instituții de aplicare a legii mai mult de 24 de ore. În plus, trebuie depuse toate eforturile ca minorii să nu fie ținuți în celule de poliție obișnuite, ci să fie plasați în medii favorabile tinerilor. În acest scop, ar fi de dorit să se înființeze unități polițienești separate pentru minori, astfel încât aceștia să fie mutați cât mai repede posibil din cadrul populației de persoane reținute în mod obișnuit în custodia poliției și duși în locuri speciale de detenție.

Din păcate, Comitetul continuă să găsească minori aflați în custodia poliției în aceleași celule cu adulții. O astfel de situație este inacceptabilă. Vulnerabilitatea minorilor cere, ca o chestiune de principiu, ca ei să fie ținuți separat de adulți.

100. În plus, funcționarii însărcinați cu aplicarea legii, care se ocupă în mod frecvent sau permanent de minori, ori care sunt angajați mai ales în prevenirea delinvenței juvenile, trebuie să primească instruire specială, atât inițială cât și pe tot parcursul activității lor.

3. Centre de detenție pentru minori

a. introducere

101. CPT a susținut de mult timp că toți minorii reținuți, care sunt suspectați ori condamnați pentru infracțiuni penale, trebuie să fie ținuti în centre de detenție concepute special pentru persoane de vârsta lor, care să ofere un mediu diferit de cel din închisoare și regimuri potrivite nevoilor lor, centre dotate cu personal instruit în relația cu tinerii. Din păcate, aceasta nu este nici pe departe situația în multe țări membre ale Consiliului European. S-au realizat progrese în ceea ce privește minorii care sunt trimiși la închisoare, ca ei să nu mai fie ținuti împreună cu adulții, ci în unități speciale pentru minori. Totuși, cel mai adesea, nu numai că aceste unități oferă condiții materiale precare dar, din cauza lipsei de personal specializat, deținuții minori sunt supuși unui regim sărăcăcios, iar sprijinul și supravegherea rămân inadecvate. Aceasta înseamnă că minorii nu beneficiază de activități de formare educațională și profesională care să-i pregătească pentru viață, necesare pentru reintegrarea lor în comunitate atunci când sunt eliberați.

Pe de altă parte, Comitetul a vizitat un număr de instituții pentru minori din mai multe țări, care într-adevăr sunt special concepute pentru aceștia și se bazează pe conceptul unităților de sine stătătoare. Aceste instituții sunt compuse din mici unități, bine dotate cu personal specializat, fiecare cuprinzând un număr limitat de camere pentru o persoană (de obicei nu mai mult de zece camere), cât și o zonă comună. Minorilor li se oferă pe tot parcursul zilei o serie de activități cu scopuri precise, iar personalul promovează un spirit de comuniune în cadrul unității. CPT consideră că astfel de centre reprezintă un model pentru tratamentul deținuților minori în toate țările europene.

102. După cum s-a arătat mai sus, minorii (fie în arest preventiv, fie condamnați) nu trebuie ținuti de regulă în instituții pentru adulți, ci în locuri special concepute pentru acest grup de vârstă. CPT consideră că atunci când, în mod excepțional, minorii sunt ținuti în închisori pentru adulți, ei trebuie cazați întotdeauna separat de adulți, într-o unitate distinctă. Mai mult, prizonierii adulți nu trebuie să aibă acces în această unitate. Acestea fiind spuse, Comitetul recunoaște că minorii trebuie să participe la activități în afara celulei împreună cu prizonierii adulți, cu condiția strictă să existe o supraveghere corespunzătoare din partea personalului. Astfel de situații apar, de exemplu, când există foarte puțini, ori doar un singur delincvent minor în instituție; trebuie luate măsuri ca să se evite plasarea *de facto* a minorilor în carceră.

103. Minorii reținuți în baza legislației penale nu trebuie ținuti, în principiu, împreună cu minorii privați de libertate din alte motive. Minorii de sexe opuse, plasați în aceeași instituție, trebuie ținuti în unități separate, deși se pot asocia pentru diferite activități în timpul zilei, supravegheați corespunzător. O atenție deosebită trebuie acordată repartizării minorilor aparținând unor grupe de vârstă diferite, pentru o mai bună satisfacere a necesităților lor. De asemenea, trebuie luate măsuri corespunzătoare pentru a asigura o separare adecvată a acestor grupe de vârstă, în scopul prevenirii influențelor nedorite, dominației și abuzului.

Regulamentul european pentru delincvenți minori spune că tinerii infractori adulți pot, acolo unde este cazul, să fie considerați minori și să fie tratați ca atare. Această practică poate fi benefică pentru tinerii implicați, dar necesită o abordare atentă, pentru a preveni instaurarea unui comportament negativ. În această privință, CPT consideră că trebuie efectuată evaluarea fiecărui caz în parte pentru a se decide dacă este potrivit pentru un anumit condamnat să fie transferat la o instituție pentru adulți la împlinirea vârstei majoratului (adică 18 ani), luându-se în considerare termenul rămas din efectuarea sentinței, maturitatea sa, influența sa asupra altor minori și alți factori relevanți.

b. condițiile materiale

104. Un centru de detenție pentru minori bine conceput trebuie să ofere condiții pozitive și personalizate pentru detenția tinerilor, respectându-le demnitatea și intimitatea. Toate camerele trebuie să fie mobilate corespunzător, să dispună de acces la lumina naturală și să aibă o ventilație adecvată.

Minorii trebuie în mod normal să fie cazați în dormitoare individuale; trebuie să li se ofere motive care să explice de ce este în interesul lor să împartă un dormitor cu un alt deținut. Minorii trebuie consultați înainte de a li se cere să împartă dormitorul și trebuie să-și poată exprima preferințele în privința persoanelor cu care doresc să fie repartizați.

Trebuie depuse toate eforturile pentru a se evita plasarea minorilor în dormitoare mari, experiența CPT demonstrând că acest lucru crește riscul de violență și exploatare în rândul lor. Într-adevăr, dormitoarele mari ar trebui să dispară din cadrul instituțiilor.

105. În plus, minorii trebuie să aibă acces nemijlocit la instalații sanitare igienice, unde să le fie respectată intimitatea. O atenție specială trebuie acordată ca fetele să aibă acces direct la instalațiile sanitare, cât și la articole de igienă, precum prosoapele sanitare.

106. Delincvenților minori trebuie de asemenea să li se permită să-și poarte propriile haine, dacă acestea sunt corespunzătoare. Cei care nu au haine potrivite trebuie să primească îmbrăcăminte din partea instituției, însă nu uniforme.

c. regimul

107. Deși lipsa activităților cu scop precis dăunează oricărui prizonier, ea este în special dăunătoare pentru tineri, care au o mai mare nevoie de activitate fizică și stimulare intelectuală. Prizonierilor minori trebuie să li se asigure pe tot parcursul zilei un program complet de educație, sport, instruire profesională, recreere și alte activități în aer liber.

108. Exercițiile fizice trebuie să constituie o parte importantă a programului zilnic al tinerilor. Tuturor minorilor trebuie să li se permită să facă exerciții regulate, cel puțin două ore pe zi, dintre care cel puțin o oră trebuie să se desfășoare în aer liber, preferabil chiar mai mult de atât. Curțile de exerciții în aer liber trebuie să fie spațioase și echipate corespunzător, astfel încât să le permită cu adevărat tinerilor să se desfășoare din punct de vedere fizic (e.g. să facă sport); de asemenea, ele trebuie să poată fi protejate împotriva vremii nefavorabile.

109. La sosirea în centrul de detenție, pentru fiecare minor trebuie întocmit un plan individual, care să specifice obiectivele, perioada de timp și mijloacele prin care acele obiective trebuie atinse, pentru utilizarea optimă a timpului pe care minorul îl are de petrecut în centrul de detenție, în scopul dezvoltării de abilități și competențe care să-l ajute la reintegrarea în societate.

110. Educația și instruirea profesională oferite minorilor în detenție trebuie să fie similare cu cele din comunitate, furnizate de profesori/instructori profesioniști, iar minorii din detenție trebuie să obțină același fel de diplomă sau certificat (după ce și-au terminat studiile) ca și tinerii care urmează cursuri la instituțiile din comunitate. Trebuie luate măsuri pentru a se evita ca certificatele de absolvire a școlii să poarte orice indicații privind afilierea instituțională a minorului. Având în vedere dificultățile mediului social din care provin mulți dintre minori, trebuie făcute eforturi pentru a-i încuraja și motiva să frecventeze cursurile educative/instruirea profesională și a participa la atelierelor unde pot deprinde abilități care să le fie de folos după ce sunt eliberați. Într-un număr de țări, CPT a întâlnit practica de a-i instrui pe minori în folosirea calculatoarelor (inclusiv a

Internetului) și/sau de a le permite anumitor minori deținuți să frecventeze școli din comunitatea externă. Astfel de practici trebuie încurajate.

111. CPT vrea de asemenea să sublinieze că minorele nu trebuie în niciun caz să primească mai puțină atenție, protecție, asistență și instruire decât minorii, în ciuda faptului că numărul lor este mult mai mic și că centrele de detenție sunt aproape întotdeauna concepute pentru deținuți de sex bărbătesc. Dacă este necesar, trebuie să fie luate măsuri suplimentare pentru a asigura un tratament egal.

112. În diferitele instituții vizitate, CPT a observat existența unui regim diferențiat bazat pe stimulente, minorii cooperanți și care fac dovadă de bună purtare ~~progresând~~ fiind recompensați, în timp ce deținuții care au un comportament negativ fiind retrogradați și supuși la diferite restricții. În opinia CPT, o abordare comportamentală poate fi benefică în a-i încuraja pe deținuți să respecte normele conviețuirii într-un grup și să urmeze căi constructive de autoeducare. Totuși, retragerea recompenselor pe motiv de nesupunere poate duce rapid la un nivel de privațiune incompatibil cu cerințele minime. În particular, trebuie luate măsuri care să evite un regim similar cu încarcerarea solitară. În plus, trebuie să existe proceduri oficiale și transparente în scopul evitării percepției „măsurilor educaționale” ca fiind arbitrare.

d. asistența medicală

113. La examinarea problemei serviciilor de asistență medicală în închisori, CPT s-a ghidat în activitatea sa după un număr de criterii generale (accesul la un doctor; echivalența îngrijirii; consimțământul pacientului și confidențialitatea; îngrijirea medicală preventivă; independența profesională și competența profesională). În plus, în al 23-lea Raport General, Comitetul a exprimat în detaliu standardele sale privind rolul serviciilor de asistență medicală din închisori în prevenirea maltratării (în special prin redactarea de rapoarte sistematice privitoare la vătămări și transmiterea informațiilor către autoritățile relevante). Bineînțeles, toate standardele mai sus menționate se aplică în egală măsură centrelor de detenție pentru minori.

114. Acestea fiind spuse, CPT a acordat întotdeauna o atenție specială nevoilor medicale specifice minorilor privați de libertate. Este deosebit de important ca serviciile de îngrijire a sănătății oferite minorilor să constituie parte integrantă dintr-un program de asistență multidisciplinară (medico-psiho-socială). Aceasta implică, între altele, ca la sosirea în instituție, toți minorii să beneficieze de o evaluare individuală completă a nevoilor lor medicale, psihologice și sociale și ca întotdeauna să existe o strânsă coordonare între activitatea unei echipe de asistență medicală (doctori, asistente, psihologi, etc.) și cea a altor profesioniști, inclusiv a educatorilor specializați, profesorilor și lucrătorilor sociali, care au contact regulat cu deținuții. Scopul final fiind să se asigure ca asistența medicală acordată deținuților minori să formeze parte dintr-o rețea integrată de sprijin și terapie.

115. Toți minorii trebuie intervievați în detaliu și examinați fizic de către un doctor, ori de o asistentă calificată care să-i raporteze unui doctor, cât mai curând posibil după sosirea lor în centrul de detenție; de preferință în ziua sosirii. Dacă este efectuată corespunzător, această examinare medicală făcută la sosire ar trebui să permită serviciului medical al instituției să-i identifice pe tinerii cu eventuale probleme de sănătate (e.g. dependență de droguri, abuz sexual și tendințe sinucigașe). Identificarea acestor probleme într-o fază suficient de timpurie va facilita luarea unor măsuri preventive eficiente în cadrul programului de îngrijire medico-psiho-socială al instituției.

116. Este de asemenea recunoscut pe scară largă faptul că minorii deținuți au tendința de a se angaja în comportamente cu un grad ridicat de risc, în special în ce privește drogurile, alcoolul și practica sexuală, și sunt mai expuși la autoagresiune. În consecință, în toate centrele de detenție pentru minori trebuie să existe o strategie cuprinzătoare pentru controlul abuzului de substanțe (inclusiv prevenire și tratament) și pentru prevenirea autovătămării și sinuciderii. Acordarea unei instruirii medicale privind bolile transmisibile este un alt element important al programului de asistență medicală preventivă. Minorii cu probleme mentale trebuie să fie îngrijiți de psihiatri și psihologi specializați în bolile mentale ale copiilor și adolescenților.

117. O atenție specială trebuie acordată întotdeauna nevoilor de asistență medicală ale minorelor, cărora trebuie să li se ofere acces la ginecolog și instruire despre îngrijirea sănătății la femei. Tinerele gravide și tinerele mame deținute trebuie să primească sprijin și îngrijire medicală corespunzătoare; pe cât posibil, trebuie să fie căutate alternative la detenție. În această privință, standardele relevante privind femeile private de libertate, elaborate de CPT în al 10-lea Raport General, se aplică în aceeași măsură și deținuților minore.²

118. Personalul de asistență medicală trebuie de asemenea să joace un rol activ în monitorizarea calității și cantității hranei. Pentru minorii care sunt încă în perioada de creștere, trebuie monitorizată și starea nutrițională a minorilor, printre altele, prin redactarea unui grafic de creștere.

e. chestiuni legate de personal

119. Custodia și îngrijirea minorilor privați de libertate constituie o sarcină deosebit de dificilă. Trebuie avut în vedere că mulți dintre ei au fost supuși violenței fizice, sexuale sau psihice. Personalul menit să îndeplinească această sarcină trebuie să fie atent selectat pe baza maturității, integrității profesionale și capacității de a se ocupa de provocările pe care le ridică lucrul cu acest grup de vârstă și asigurarea bunăstării acestor tineri. Mai precis, trebuie luate măsuri pentru asigurarea prezenței regulate în centrele de detenție pentru minori a educatorilor specializați, psihologilor și lucrătorilor sociali. Ei trebuie să se dedice lucrului cu tinerii și să fie capabili să-i îndrume și să-i motiveze. Pentru a evita crearea unui mediu prea asemănător mediului penitenciar, personalul care lucrează în contact direct cu minorii nu trebuie, de regulă, să poarte bastoane, spray-uri paralizante ori alte mijloace de constrângere. Exemplul observat de CPT într-un număr de centre de detenție, unde personalul nu purta uniforme de închisoare, trebuie încurajat. Acolo unde există personal de ambe sexe, efectul poate fi benefic din punct de vedere al etosului custodial, generind o atmosfera mai relaxată și mai protectoare.

120. Tot personalul, inclusiv cel cu sarcini custodiale, care este în contact direct cu minorii, trebuie să primească instruire profesională, atât în timpul instalării în serviciu cât și după aceea, și să beneficieze de sprijin extern corespunzător și de supraveghere în exercițiul funcțiunii. O atenție specială trebuie acordată instruirii personalului în domeniul controlului incidentelor violente, îndeosebi în aplanarea conflictelor verbale și în tehnicile profesionale de imobilizare.

121. Cade în sarcina administrației instituțiilor să ia măsuri speciale de precauție pentru a-i proteja pe minori de orice formă de abuz, inclusiv exploatare sexuală sau de altă natură. Membrii personalului trebuie să fie atenți la orice semne de amenințare (inclusiv agresiune fizică ori sexuală, abuz verbal, șantaj și furt al lucrurilor altui minor) și trebuie să știe cum să răspundă în consecință și să adopte o atitudine activă pentru a preveni astfel de incidente.

² Vezi CPT/Inf (2000) 13, paragrafele 26 - 33.

f. contactul cu lumea exterioară

122. Promovarea activă a unui contact propice cu lumea exterioară poate fi extrem de benefică pentru minorii privați de libertate, dintre care mulți pot avea probleme comportamentale legate de deprivare emoțională ori de lipsa abilităților sociale. Trebuie depuse toate eforturile pentru a asigura ca toți deținuții minori să aibă posibilitatea de a avea contact cu familiile și cu alte persoane, din momentul în care sunt aduși în centrul de detenție. Conceptul de familie trebuie interpretat în mod liber, astfel încât să includă contactul cu persoane cu care minorul a dezvoltat o relație comparabilă cu aceea a unui membru de familie, chiar dacă relația nu s-a oficializat. De asemenea, în scopul integrării sociale, minorilor trebuie să li se permită pe cât posibil permisiile regulate (fie cu escortă, fie singuri).

123. Minorii trebuie să beneficieze de un drept la vizită de mai mult de o oră pe săptămână și trebuie de asemenea să poată primi vizite la sfârșit de săptămână. Vizitele pe termen scurt trebuie permise, de regulă, în condiții normale.

CPT a observat că în unele țări minorii sunt autorizați să beneficieze de vizite pe termen lung fără a fi supravegheați. Cu excepția cazurilor când nu este în interesul minorului, o astfel de abordare este binevenită pentru viața de familie a minorului și a reintegrării sale în societate.

124. Toți minorii, inclusiv cei din arest preventiv, trebuie să beneficieze de acces frecvent la telefon și de posibilitatea de a-și exercita în orice moment dreptul la corespondență. Dacă există probleme de securitate, anumite convorbiri telefonice și scrisori pot fi monitorizate, iar în mod excepțional, interzise. Orice decizie de acest fel trebuie să se bazeze pe un risc major de înțelegere secretă în scop fraudulos ori altă activitate ilegală, și să dureze o perioadă specifică.

În unele instituții vizitate de CPT, minorii au voie să comunice regulat cu membrii familiei, folosind serviciile gratuite Voice over Internet Protocol (VoIP). Astfel de practici sunt binevenite; totuși, ele nu trebuie considerate un înlocuitor al vizitelor.

125. Informațiile privind transferul, eliberarea, sancțiunile disciplinare și măsurile de protecție și securitate aplicate minorilor, cât și cele privitoare la boli, vătămări sau moarte, trebuie transmise fără întârziere părinților ori reprezentanților legali ai minorilor în cauză.

g. disciplina și securitatea

126. Deciziile de aplanare a conflictelor trebuie să aibă prioritate în fața sancțiunilor și procedurilor disciplinare oficiale. Sancțiunile disciplinare, dacă sunt aplicate, trebuie guvernate de principiul proporționalității și impuse în total acord cu regulile și procedurile oficiale relevante, fără să ia forma unor pedepse neoficiale. Nu se acceptă nicio formă de pedeapsă colectivă.

Într-un număr de instituții vizitate de CPT, se obișnuia ca personalul să aplice așa-numita „palmă pedagogică”, ori alte forme de pedepsire fizică pentru minorii care nu se purtau frumos. În această privință, CPT reamintește că pedeapsa corporală se poate considera maltratare și trebuie strict interzisă.

127. CPT dorește să accentueze că niciodată contactul unui minor cu lumea exterioară nu trebuie refuzat ca măsură disciplinară; și nici nu trebuie să fie limitat, dacă nu cumva greșeala care a dus la măsura disciplinară are legătură cu un astfel de contact.

128. Orice formă de izolare a minorilor constituie o măsură care poate compromite bunăstarea lor fizică și/sau mentală și trebuie deci aplicată numai ca ultimă soluție.

În opinia CPT, regimul de izolare ca măsură disciplinară nu trebuie impusă decât pe perioade foarte scurte și în niciun caz pentru mai mult de trei zile. De câte ori sunt supuși unei asemenea măsuri, minorii trebuie să beneficieze de sprijin socio-educational și de contact uman corespunzător. Un membru al personalului medical trebuie să-l viziteze pe minor imediat după izolare și după aceea în mod regulat, cel puțin o dată pe zi, și să-i ofere asistență medicală promptă și tratament.

129. În ceea ce privește încarcerarea solitară în scop preventiv sau de protecție, CPT recunoaște că o astfel de măsură poate fi necesară, în cazuri extrem de rare, pentru protejarea minorilor deosebit de vulnerabili, ori pentru prevenirea unor riscuri majore privind siguranța celorlalți ori securitatea închisorii, cu condiția să nu existe absolut nicio altă soluție. Orice măsură de acest fel trebuie să fie hotărâtă de o autoritate competentă, să fie bazată pe o procedură clară, care să specifice natura încarcerării, durata ei, motivele pentru care este necesară, și să ofere un proces periodic regulat de revizie, cât și posibilitatea minorului să facă apel împotriva deciziei la o autoritate externă independentă. Minorii în cauză trebuie să beneficieze întotdeauna de contact uman corespunzător și de vizite zilnice din partea unui membru al personalului medical.

Tot astfel, plasarea unui minor violent și/sau agitat într-o celulă de calmare trebuie să constituie o măsură excepțională. O astfel de măsură nu trebuie să dureze mai mult de câteva ore și nu trebuie folosită niciodată ca măsură neoficială. Conținutul mecanic nu trebuie niciodată folosit în acest context. Plasarea unui minor într-o celulă de calmare trebuie imediat adusă la cunoștința unui doctor, pentru a-i permite acestuia să se ocupe de necesitățile medicale ale minorului în cauză. În plus, orice măsură de acest fel trebuie trecută într-un registru central, cât și în dosarul individual al minorului.

h. informații despre drepturi

130. La sosire, toți minorii trebuie să primească un exemplar cu regulamentul de ordine interioară al instituției și o descriere scrisă a drepturilor și obligațiilor lor, într-o limbă și manieră pe care să le poată înțelege. Ei trebuie de asemenea să primească informații despre cum să depună o plângere, inclusiv detaliile de contact ale autorităților competente să primească reclamații, cât și adresele oricăror servicii care oferă asistență juridică.

Pentru minorii analfabeți, ori care nu pot înțelege limba în formă scrisă, informațiile menționate mai sus trebuie oferite într-un mod care să le permită tinerilor deplină lor înțelegere.

i. reclamații și proceduri de inspecție

131. Existența unor proceduri eficiente de depunere și analiza a plîngerilor, precum și a procedurilor privind inspecțiile reprezintă garanții esențiale împotriva maltratării în toate centrele de detenție, inclusiv cele pentru minori.

Minorii (cât și părinții acestora ori reprezentanții lor legali) trebuie să aibă căi de reclamații deschise în cadrul sistemului administrativ și trebuie să aibă dreptul de a depune plângeri – în mod confidențial – către o autoritate independentă. Procedurile de depunere a plîngerilor trebuie să fie simple, eficiente și favorabile tinerilor, în special în ceea ce privește limbajul folosit. Minorii (cât și părinții acestora ori reprezentanții lor legali) trebuie să aibă dreptul de a căuta consiliere juridică privind reclamațiile și să beneficieze de asistență juridică gratuită atunci când interesele justiției o cer.

132. CPT acordă de asemenea o importanță deosebită vizitelor regulate efectuate la toate centrele de detenție de către un organism independent, precum un comitet de vizită, un judecător, Avocatul Poporului pentru copii, ori Mecanismul Preventiv Național (înființat sub egida Protocolului Opțional la Convenția Națiunilor Unite împotriva torturii – OPCAT), acest organism fiind autorizat să primească – și, dacă este cazul, să ia măsuri – plângeri ale minorilor sau reclamații depuse de părinții lor ori de reprezentanții lor legali, pentru a inspecta cazarea și facilitățile și a evalua dacă aceste instituții operează conform legislației naționale și standardelor internaționale relevante. Membrii organismului de inspecție trebuie să fie foarte activi și să intre în contact cu minorii, inclusiv prin chestionarea acestora în particular.